

METODICKÝ LIST LEKCE

Oblast IV	Analýza
Název lekce	Bezpečí na síti
Cíle lekce (znalosti, dovednosti, postoje)	Seznámení s nebezpečím na internetu Seznámení s pojmy kyberšikana, kybergrooming, sexting... Tvorba silného hesla
Cílová skupina (věk, charakteristiky)	8. třída ZŠ věk 13+ žáci by měli běžně ovládat prostředí internetu
Časová dotace	90 minut
Osnova (průběh) lekce	<i>Práce s pojmy – 25 minut</i> Na začátku lekce rozdělím žáky do 4 – 5 skupin (podle počtu žáků ve třídě). Každá skupina dostane jeden termín – kyberšikana, kybergrooming, sexting, krádež identity, hoax, happy slaping, spam (jeden člen skupiny vylosuje výraz, se kterým budou potom ve skupině pracovat). Poté, co má každá skupina pojem, tak začne pracovat. Do každé skupiny dám jeden tablet (pokud nejsou tablety, tak knihy nebo mohou pracovat na počítači v knihovně) a pomocí tabletu zjišťují o daném pojmu informace. Potom tyto informace prezentují svým spolužákům, aby každý ve třídě věděl, co který pojem znamená. Pojmy je dobré psát na flipchart a k nim krátce, co znamenají. Po prezentaci žáků ještě jednou pojmy zopakují (někteří žáci mluví potichu a ostatní jim moc nerozumějí) a ke každému se snažíme uvést nějaký příklad z praxe. <i>Čtení s předvídáním – 35 minut</i> Následně začíná čtení s předvídáním. Opět je to práce na skupiny. Mám připravených pět příběhů na pět různých témat. Každá skupina dostane první část

příběhu (příběhy se opět týkají nástrah internetu) a jejich úkolem je do tabulky zapsat, o čem byla tato část, a jak si myslí, že bude příběh pokračovat. Takto dostanou pět částí příběhu a s každou pracují stejně. Po složení celého příběhu ve skupině opět každá skupina prezentuje svůj příběh pro ostatní spolužáky. Pro zjednodušení lze použít pouze jeden příběh a každá skupina pracuje jen s jedním příběhem. Dostanou jen část příběhu a potom mají sami vymyslet, jak se bude příběh vyvíjet dále a jak celý dopadne.

Může se pracovat s jakýmkoliv příběhem, u kterého lze praktikovat čtení s předvídáním. Příběhy je nutné upravit. Příběh se dá použít ten, který najdeme na internetu nebo v knize.

Například:

<http://krasna.nova.cz/clanek/tvujsvet/vase-pribehy-kybersikana-mne-skoro-dohnala-k-sebevrazde.html>

<http://www.e-besedy.cz/internetova-bezpecnost/kybersikana.html?articlemodule=pribeh>

Silné heslo – 20 minut

<http://www.bezpecnyinternet.cz/zacatecnik/hesla/vytvoreni-silneho-hesla.aspx>

Hesla používají na internetu všichni, ať už je to heslo k emailu, facebooku, k různým hrám apod. Tato hra slouží k tomu, aby žáci zjistili, jak je důležité mít silné heslo a jak si ho vytvořit. Na začátku si řekneme pravidla pro vytvoření silného hesla a potom si každý podle těchto pravidel zkusí vymyslet své vlastní heslo a zkontroluje, zda opravdu odpovídá zadaným pravidlům. A potom si může každý pomocí tabletu vyzkoušet sílu svého hesla přes generátor hesel. Jedno heslo zkontrolujeme společně a ostatní už každý zvlášť. Každý žák dostane papír, na kterém jsou všechny zásady pro tvorbu silného hesla napsány.

Můžeme zde použít i některé paměťové techniky na zapamatování hesla – vymyslet si příběh a něco z toho příběhu použít jako heslo.

Pokud vyjde čas, hesla se mohou protáhnout až do konce.

Pětílístek – 10 minut

Na závěr si uděláme pětilístek na téma internet.

Metody práce (forma výuky)

Práce ve skupině, krátké slovní prezentace.

Evokace – práce s pojmy

Uvědomění – příběhy

Reflexe - pětilístek

Materiál

Před lekci je nutné si nachystat lístečky s pojmy, příběhy, zásady tvorby silného hesla, papíry, tužky, flipchart, počítač, dataprojektor (abychom si mohli společně zkontrolovat sílu hesla).

Pokud je to v možnostech knihovny, tak si nachystat pět tabletů s připojením k internetu (do každé skupiny jeden).

Modifikace

V rozsahu, jak je uvedeno výše, může být beseda použita i pro 7. třídu, pro další třídy s jistými obměnami.

6. třída

Úvod zůstane stejný – práce s pojmy.

Druhá část bude jiná. Je zde hra Falešný profil.

Žáci jsou rozděleni do čtyř skupin a každá skupina dostane osm obálek. Na obálce je nalepený sdílený profil, kde je uvedeno jméno, věk, město a zájmy, oblíbené činnosti nebo něco o dotyčné osobě a krátká věta, ve které dotyčný žádá o přátelství nebo prostě jen tak napsaná věta. Na základě těchto informací se žáci ve skupině mají rozhodnout, zda by si toho člověka přidali do přátel na facebook, v nějaké on-line hře apod. Poté, co projdou všechny obálky, se rozhodnou pro přijetí nebo nepřijetí. Následně otevřou obálku a zjistí, kdo se ve skutečnosti skrývá za sdílenou identitou – zda je to opravdu stejná osoba, jak o sobě psala, nebo je to úplně někdo jiný.

Potom se většinou rozjede debata, kolik mají přátel, koho si přidávají atd.

Příloha č. 1a

Následně se projde Desatero bezpečného internetu.

Závěr je opět stejný – Silná hesla.

4. – 5. tř.

Úvod – hra Komunikace na internetu.

Každý žák vyplní sám za sebe, jaké informační

technologie používá, co na nich dělá, kolik času zde stráví – každý se snaží napsat alespoň přibližný čas, např. kolik času stráví každý den na internetu, u televize atd.. Pro jednodušší vyplnění mají ve skupině předtištěný papír s činnostmi a informačními technologiemi.

Příloha č. 2a, 2b

Druhá část je stejná jako pro 6. třídu, jen profily jsou trošku jiné.

Příloha č. 1b

Desatero bezpečného internetu.

Silná hesla

U nižších ročníků můžeme ještě na závěr udělat jednu aktivitu – Ruka bezpečí.

Každý žák si na papír obkreslí svou ruku a do každého prstu napíše jednu osobu, na kterou by se obrátil v případě nějakých problémů spojených s informačními technologiemi – pokud by ho někdo obtěžoval nebo by narazil na něco, co ho šokovalo atd.

Tuto besedu jsem dělala už několikrát, tak myslím, že už je to trošku vychytané. Začínala jsem s úplně jinými aktivitami a postupně jsem došla k tomuto závěru.

Reflexe a doporučení

Při lekci pro 6. třídu jsem jim nechala tablety ve skupině po celou dobu, pro příště si tablety vezmu k sobě a dám jim je zase až na poslední úkol, protože si hráli s tablety a nevěnovali pozornost tomu, co jsme probírali.

Líbí se jim hra Sdílený profil i tvorba hesel – předhánějí se, kdo vytvoří delší heslo.

Zpracovala, dne

Ludmila Holbíková, 11. 6. 2014

Přílohy:

Příloha č. 1 Hra – Falešný profil

Příloha č. 2 Hra – Komunikace na internetu

Zdroje:

Bezpečný internet. [online]. [cit. 2014-08-07]. Dostupné z: <http://www.bezpecnyinternet.cz/>

ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na Internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013, 224 s. ISBN 978-802-5138-045.

Ebezpečí [online]. 2008-2014 [cit. 2014-08-07]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/>

FILECCIA, Marco, Tim KIRCHNER, Birgit KIMMEL a Gabriel LONZ. Jak zvládnout kyberšikanu: Doplňkový výukový modul k metodice Knowhow pro mladé surfaře. In: *Safer inetenret.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-08-07]. Dostupné z: <http://www.4zszdar.cz/projekt/storage/File/kybesikana.pdf>

KOPECKÝ, Kamil. *STALKING A KYBERSTALKING – NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ*. Olomouc: Net Universtiy s.r.o., 2010. ISBN 978-80-254-7737-3. Dostupné z: <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCYQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.e-nebezpeci.cz%2Findex.php%2Fke-stazeni%2Fmaterialy-pro-studium-studie-atd%3Fdownload%3D9%253Astudie-o-stalkingu-a-kyberstalkingu&ei=zAPjU-6OI-zH7AbI4IH4BA&usg=AFQjCNF1M4F9ZRYf7bxySriIG3iEm4dE9Q&bvm=bv.72676100,d.d2k>

Kyberšikana. In: *Www.e-besedy.cz* [online]. 2007-2011 [cit. 2014-08-07]. Dostupné z: <http://www.e-besedy.cz/internetova-bezpecnost/kybersikana.html?articlemodule=pribeh>

Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele. Vyd. 1. Editor Aleš Kavalír. Plzeň: Pro město Plzeň zpracovala společnost Člověk v tísni, pobočka Plzeň, 2009, 104 s. ISBN 978-80-86961-78-1.

Kyberšikana ve školním prostředí. Pardubice: Národní centrum bezpečnějšího internetu, 2012.

Dostupné z:

<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCgQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ncbi.cz%2Fcategory%2F6-metodiky-ucebni-materialy%3Fdownload%3D38&ei=xQHjU-TQMkuh7Aa8tYHwDg&usg=AFQjCNH-sNKItQ4RBMtgBZOQDHNfmSe6aA>

ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Vyd. 1. Překlad Ondřej Vágner. Praha: Portál, 2011, 97 s. ISBN 978-807-3679-842.

Příloha č. 1 pro 4. - 5. třídu

Sdílený profil		Pravá identita	
Jméno: Tonda	Jméno: Tonda	Věk: 12 let	Věk: 12 let
Bydliště: Hovězí	Bydliště: Hovězí		
Zájmý: Hudba a počítačové hry. Má rád fantasy a scifi. Na počítači vydrží i celé odpoledne, až pozdě do večera. Hraje hry a povídá si s přáteli, většinou pouze těmi virtuálními.	Zájmý: Hudba a počítačové hry. Má rád fantasy a scifi. Na počítači vydrží i celé odpoledne, až pozdě do večera. Hraje hry a povídá si s přáteli, většinou pouze těmi virtuálními.		

Sdílený profil		Pravá identita	
Jméno: Karel	Jméno: Karel	Věk: 13 let	Věk: 13 let
Bydliště: Vsetín	Bydliště: Vsetín		
Zájmý: Fotbal - hraju i sleduju - hlavně Baník R&B, auta,holky, počítačové hry, hlavně fotbal.	Zájmý: Miluje fotbal a auta. R&B je podle něj docela v pohodě a není si úplně jistý, jestli jsou pro něj holky víc než kámošky, protože je trochu zakoukaný do jednoho z fotbalistů Baníku.		

Sdílený profil		Pravá identita	
Jméno: Dominika	Jméno: Dominika	Věk: 13 let	Věk: 13 let
Bydliště: Vsetín	Bydliště: Vsetín		
Zájmý: Tanec, i závodně od šesti let, vyhrála jsem už několik cen Přístří rok se chci přihlásit do Česko Slovensko má talent, protože mi všichni říkají, jak jsem dobrá	Zájmý:Miluje tanec, ale nikdy nic nevyhrála, ani nikam do kroužku nechodila. Její máma jí ale říká, že je dobrá, že by měla jít do televize		

Sdílený profil		Pravá identita	
Jméno: Saša	Jméno: Martin	Věk: 15 let	Věk: 35 let
Bydliště: Zlín	Bydliště: Zlín		
Zájmý: Bruslení, graffiti projekty a propagace několika skateparků v okolí. Rad hraje hry na počítači a kecá s lidmi po netu.	Zájmý:Ze školy odešel po základce, nemá zaměštnání a o víkendech i přes týden se potlouká po místních hospodách.		

Sdílený profil		Pravá identita	
Jméno: Klára	Jméno: Honza	Věk: 13 let	Věk: 26 let
Bydliště: Velké Karlovice	Bydliště: Zlín		
Zájmý: Balet, step a gymnastika. Dělán gymnastiku ve škole a ráda bych reprezentovala jižní Moravu. Koukněte na fotky a vyvěste svoje.	Zájmý: Učí v místních tanečních, zapálený amatérský fotograf.		

Sdílený profil		Pravá identita	
Jméno: Tereza	Jméno: Tereza	Věk: 12 let	Věk: 12 let
Bydliště: Vsetín	Bydliště: Vsetín		
Zájmý: Právě jsem se přistěhovala a nikoho tu neznám! Co děláte ve volném čase, do jakých kroužků chodíte?	Zájmý: Právě jsem se přistěhovala a nikoho tu neznám! Co děláte ve volném čase, do jakých kroužků chodíte?		

Sdílený profil		Pravá identita	
Jméno: Karolína	Jméno: Karolína	Věk: 16 let	Věk: 13 let
Bydliště: Valašské Meziříčí	Bydliště: Valašské Meziříčí		
Zájmý: Miluje Kryštof a obraží festivaly. Má ráda zábavu, sluníčko a surfování	Zájmý: Miluje Kryštof a rodiče ji nedovolili jet na žádný festival, protože je příliš mladá. Neumí surfovat, ale ráda by se to naučila.		

Sdílený profil		Pravá identita	
Jméno: Petra	Jméno: Arnošt	Věk: 12 let	Věk: 40 let
Bydliště: Zlín	Bydliště: Zlín		
Zájmý: Dostala se na gymnázium a už se těší, že pozná nové kamarády. Má ráda koně a ráda hraje hru Howrse, Sims a podobně a taky zde se seznamuje se spoutou nových lidí.	Zájmý: Má rád pivo a své kamarády. Je rozvedený a trestaný pro násilnou trestnou činnost.		

Ahoj, jmenuji se Tonda a strašně rád pářím na počítači a kecám s ostatními lidmi. Je tu někdo taky takový?

Čau, jsem Karel a hraju fotbal.Hraješ taky za nějaký klub?

Ahoj, jmenuji se Dominika a miluju tanec. Je tady někde podobný nadšenec?

Nazdar, jsem nějaký Saša a celkem dobře válim na brusle a skejt. Nezajdeme někam na dráhu?

Ahoj neznámý/heznámá, jsem Klára a dělám balet, step, gymnastiku.

Ahoj, jsem tu úplně nová a nevím, kam se tady dá zajít, co se tady dá dělat. Poradíš?

Čau, právě jsem přijela z koncertu kapely Kryštof. Richard Krajčo je úplně boží!!!

Ahoj, od září začnu chodit na gympl. Je tu někdo, kdo taky přestupuje na školu?

Příloha č. 1 pro 6. třídu

Sdílený profil	Pravá identita
Jméno: Kuba	Jméno: Kuba
Věk: 14 let	Věk: 14 let
Bydliště: Valašské Meziříčí	Bydliště: Valašské Meziříčí
Zájmý: Hudba a počítačové hry. Má rád fantasy a sci-fi. Na počítači vydrží i celé odpoledne, až pozdě do večera. Hraje hry a povídá si s přáteli, většinou pouze těmi virtuálními.	Zájmý: Hudba a počítačové hry. Má rád fantasy a sci-fi. Na počítači vydrží i celé odpoledne, až pozdě do večera. Hraje hry a povídá si s přáteli, většinou pouze těmi virtuálními.

Sdílený profil	Pravá identita
Jméno: Karel	Jméno: Karel
Věk: 13 let	Věk: 13 let
Bydliště: Ostrava	Bydliště: Ostrava
Zájmý: Fotbal - hraju i sleduju - samozřejmě Baník R&B, auta,holky, počítačové hry, hlavně fotbal.	Zájmý: Miluju fotbal a auta, R&B je podle něj docela v pohodě a není si úplně jistý, jestli jsou pro něj holky víc než kámošky, protože je trochu zakoukaný do jednoho z fotbalistů Baníku.

Sdílený profil	Pravá identita
Jméno: Dominika	Jméno: Dominika
Věk: 13 let	Věk: 13 let
Bydliště: Vsetín	Bydliště: Vsetín
Zájmý: Tanec, i závodně od šesti let, vyhrála jsem už několik cen. Příští rok se chci přihlásit do Česko Slovensko má talent, protože mi všichni říkají, jak jsem dobrá	Zájmý: Miluju tanec, ale nikdy nic nevyhrála, ani nikam do kroužku nechodila. Její máma jí ale říká, že je dobrá, že by měla jít do televize

Sdílený profil	Pravá identita
Jméno: Saša	Jméno: Martin
Věk: 14 let	Věk: 35 let
Bydliště: Zlín	Bydliště: Zlín
Zájmý: Bruslení, graffiti projekty a propagace několika skateparků v okolí. Rád hraje hry na počítači a kečá s lidmi po netu.	Zájmý: Ze školy odešel po základce, nemá zaměstnání a o víkendech i přes týden se potlouká po místních hospodách. Na netu se snaží seznamovat s hodně mladými lidmi a potom je vylákat na schůzku.

Sdílený profil	Pravá identita
Jméno: Klára	Jméno: Honza
Věk: 13 let	Věk: 26 let
Bydliště: Ostrava	Bydliště: Bystřička
Zájmý: Balet, step a gymnastika. Dělán gymnastiku ve škole a ráda bych reprezentovala jižní Moravu. Koukněte na fotky a vyvěste svoje.	Zájmý: Učí v místních tanečních, zapálený amatérský fotograf. Má doma už pěknou sbírku fotografií mladých slečen.

Sdílený profil	Sdílený profil
Jméno: Tereza	Jméno: Tereza
Věk: 14let	Věk: 14let
Bydliště: Vsetín	Bydliště: Vsetín
Zájmý: Právě jsem se přistěhovala na Valaško a nikoho tu neznám! Co děláte ve volném čase, do jakých kroužků chodíte?	Zájmý: Právě jsem se přistěhovala na Valaško a nikoho tu neznám! Co děláte ve volném čase, do jakých kroužků chodíte?

Sdílený profil	Pravá identita
Jméno: Karolína	Jméno: Karolína
Věk: 16 let	Věk: 13 let
Bydliště: Rožnov pod Radhoštěm	Bydliště: Rožnov pod Radhoštěm
Zájmý: Miluju Kryštof a obráží festivaly. Má ráda zábavu, sluníčko a surfování	Zájmý: Miluju Kryštof a rodiče ji nedovolili jet na žádný festival, protože je příliš miadá. Neumí surfovat, ale ráda by se to naučila.

Sdílený profil	Pravá identita
Jméno: Petra	Jméno: Arnošt
Věk: 12 let	Věk: 40 let
Bydliště: Zlín	Bydliště: Zlín
Zájmý: Dostala se na gymnázium a už se těší, že pozná nové kamarády. Má ráda koně a ráda hraje hru Howrse, Sims a podobně a taky zoe se seznamuje se spoutou nových lidí.	Zájmý: Má rád pivo a své kamarády. Je rozvedený a trestaný pro násilnou trestnou činnost.

Čau, já jsem Klára a baví mě všechno co se týká pohybu.

Ahoj, jmenuji se Kuba, bydlím ve Valašském Meziříčí a rád bych si s tebou dopisoval. Líbí se mi tvůj profil. Můžeme si psát?

Ahoj, jsem Tereza a právě jsem se přistěhovali na Vsetín, táta tady dostal práci. Nevím, co se tu dá dělat. Poradíte mi někdo?

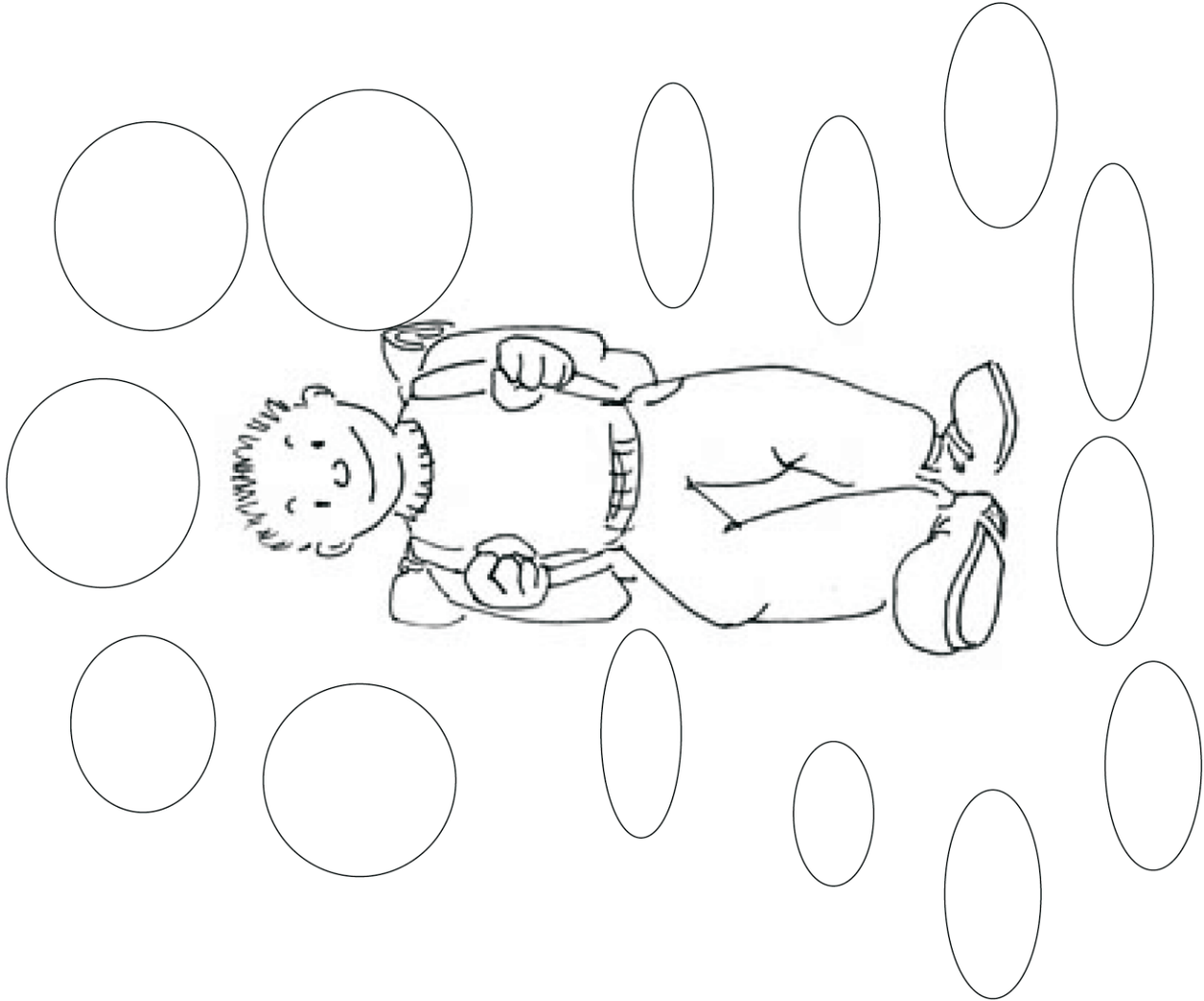
Čau, jsem Karel a jsem strašný fanda do fotbalu. Máš taky rád/a fotbal?

Ahoj, jak se máš? Já super právě jsem se vrátila z koncertu skupiny Kryštof!!! Richard Krajčo je fakt boží :)

Ahoj, jmenuji se Dominika a fakt mám hodně ráda tanec, jsem v něm i hodně dobrá. Nechceš si popovídat o tancování?

Ahoj, od září začnu chodit na gympl. Je tu někdo, kdo taky přestupuje na školu?

Ahoj, jsem Saša a nemám si právě s kým povídat. Nechceš si se mnou povídat ty?



Příloha č. 2b

